

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ БОРОТЬБИ З ЕКОНОМІЧНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ

УДК 341:339.5

Н.О. Якубовська, к.ю.н., доцент,
докторант кафедри міжнародного права
та міжнародних відносин НУ «ОЮА»

МІЖНАРОДНЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО: ПОТЕНЦІЙНИЙ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВ

Статтю присвячено аналізу норм міжнародного торговельного права на предмет їх пристосованості до просування економічного розвитку держав. Визначено та охарактеризовано окремі положення ГАТТ-1994, «Положення щодо повноважень», а також регіональних торговельних угод в світлі практики СОТ з врегулювання торговельних суперечок. Надано пропозиції щодо створення цілісної нормативної основи для сприяння економічному розвитку країн, що розвиваються, через зміцнення їх торговельного потенціалу.

Ключові слова: міжнародне торговельне право, розвиток, ГАТТ, СОТ.

Статья посвящена анализу норм международного торгового права на предмет их приспособленности к продвижению экономического развития государств. Определены и охарактеризованы отдельные положения ГАТТ-1994, «Уполномочивающей оговорки», а также региональных торговых соглашений в свете практики ВТО по урегулированию торговых споров. Даны предложения по созданию целостной нормативной основы для содействия экономическому развитию развивающихся стран через укрепление их торгового потенциала.

Ключевые слова: международное торговое право, развитие, ГАТТ, ВТО.

The international trade law norms are analyzed in terms of their suitability to promote the economic development of states. Certain provisions of the GATT-1994, "Enabling Clause" and regional trade agreements are identified and characterized in the light of the WTO trade disputes settlement practice. The creation of a coherent regulatory framework able to promote developing countries' economic development by strengthening their trade capacity is proposed.

Keywords: international trade law, development, GATT, WTO.

Постановка проблеми. Хоча останні десятиріччя світ став свідком безпрецедентного технологічного та економічного прогресу, бідність та низький рівень життя залишаються одними з найсерйозніших глобальних проблем людства, які посилюються станом світової економіки, що так і не змогла відновити динаміку зростання після фінансової кризи 2007-2008 років.

Незважаючи на значні зусилля, які вживаються державами, міжнародними урядовими та неурядовими організаціями, а також приватними фондами, ситуація істотно не поліпшується. Допомога та пожертви є важливим, але тимчасовим джерелом підвищення якості життя населення й в довгостроковій перспективі не зменшують масштабів бідності в країнах з слабко розвиненою економікою. Не секрет, що країни, які значно просунулися на шляху «виходу» з бідності за останні сорок-п'ятдесят років (наприклад, Південна Корея, Тайвань, Гонконг, Сінгапур, Китай), зробили це завдяки економічним успіхам, які, у свою чергу, стали можливими через нарощування обсягів експорту. Саме торгівля була двигуном економічного зростання у всіх цих країнах. Зрозуміло, підвищення мате-

ріального добробуту не означає автоматичного ствердження рівності, демократії, дотримання прав людини, верховенства закону тощо. Але поки держава не стане на шлях поступального економічного зростання, соціальний і культурний розвиток не буде для неї реальністю навіть у далекому майбутньому.

Таким чином, міжнародна торгівля є принципово важливим інструментом у досягненні Цілей розвитку тисячоліття. Цілком логічно повстає питання – чи здатна її правова надбудова, а саме міжнародне торговельне право¹, вирішувати складний комплекс питань, спрямованих на забезпечення економічного розвитку та подолання бідності?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові публікації, які стосуються сучасної нормативної основи міжнародної торговельної системи з точки зору її сприятливості для економічного розвитку та подолання бідності, властиві переважно закордонним авторам, таким як Джон Вілсон, Елімма Езеані, Ен Сик Лі, Сара Роллан, Девід Тарр, Дж. Майкл Фінгер, Бернард Хокман, Моріс Шифф, Філіп Шулер та ін. У працях українських та російських вчених (Вельяминов Г.М., Дахно І.І., Дей М.О., Дмитрієв С.В., Нікітіна М.Г., Опришко В.Ф., Сидор В.Д., Чубарєв В.Л., Ушаков Н.О., Шумилов В.М. тощо), як правило, висвітлюються загальні питання права міжнародної торгівлі. Таким чином, у зазначеній в статті постановці, проблема системно і комплексно в вітчизняній науці міжнародного права не досліджувалася.

Метою даної статті є аналіз сучасного міжнародного торговельного права на предмет пристосованості його норм до просування ефективних стратегій економічного розвитку, а також їх сприятливості для задоволення потреби людей «користатися збільшеними можливостями та соціальними досягненнями, що створені багатосторонньою торговельною системою» [2, с. 1].

Виклад основного матеріалу. Норми права міжнародної торгівлі, орієнтовані на розвиток, загальновідомі як спеціальний і диференційований режим (СДР), застосовуються тільки до країн, що розвиваються². Вони є винятком із загальних правил торгівлі, таких, як норми про режим найбільшого сприяння, національний режим, тарифні зобов'язання, обмеження субсидування тощо. Надання країнам, що розвиваються, преференцій і допомоги обґрунтовується наявністю в них «відповідних потреб». Так, в Угоді про Заснування Світової організації торгівлі (СОТ) визначено, що «існує потреба в ужитті позитивних зусиль, спрямованих на те, щоб країни, що розвиваються, зокрема найменш розвинені серед них, мали частку в зростанні міжнародної торгівлі, яка відповідає потребам їхнього економічного розвитку» (Преамбула), а «від найменш розвинених країн, визнаних такими Організацією Об'єднаних Націй, вимагатиметься лише прийняття зобов'язань та поступок настільки, наскільки вони є сумісними з їхніми індивідуальними потребами розвитку, фінансовими й торговельними потребами чи їхніми адміністративними й інституціональними можливостями» (стаття XI) [3].

Хоча в деякому роді країни, що розвиваються, брали участь у міжнародній

¹ Фактично міжнародна торгівля – це форма взаємодії національних економік, товарних ринків різних країн. Цій формі економічної взаємодії об'єктивно необхідна відповідна правова надбудова, яка склалася у вигляді міжнародного торговельного права [1, с. 139].

² В якості критерію, що дозволяє відрізнити розвинені держави від тих, що розвиваються, використовується в основному принцип самовисування.

торгівлі ще за часів колоніалізму, коли їх території (території колоній) розглядалися як джерело сировини та ринок збуту промислових товарів, вироблених європейськими державами, лише з внесенням відповідних доповнень до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) світова торговельна система почала прислухатися до їх потреб. Так, у 1954 - 1955 роках на Сесії договірних сторін був узгоджений текст статті XVIII ГАТТ (Урядове сприяння економічному розвитку), який набув чинності у 1957 році, а у 1966 році до ГАТТ було введено частину IV «Торгівля і розвиток» [4].

Важливість вирішення проблем країн, що розвиваються, підкреслюється у вже згадуваній Преамбулі Угоди про заснування СОТ [3], а також у Декларації Конференції міністрів країн-членів СОТ, з прийняттям якої розпочався Доський раунд багатосторонніх торговельних переговорів, який ще називають «Раундом розвитку» (англ. Doha Development Agenda)³ [2].

Норми міжнародного торговельного права, які потенційно можуть сприяти економічному розвитку і, як наслідок, подоланню бідності в країнах, що розвиваються, містяться у ГАТТ-1994, «Положенні щодо повноважень», цілій низці угод, прийнятих в рамках СОТ, а також Регіональних торговельних угод. Їх ефективність стане наочною при більш детальному вивченні в світлі практики СОТ з врегулювання торговельних суперечок.

Стаття XVIII ГАТТ-1994, яку слід розглядати у поєднанні з Рішенням про захисні заходи в цілях розвитку [5], *Декларацією про торговельні заходи*, що вживаються у зв'язку з *платіжним балансом* [6] та *Домовленістю* про положення щодо *платіжного балансу* ГАТТ 1994 [7], діє в двох ключових напрямках. Перший — захист вразливих галузей промисловості. Так, статтю XVIII ГАТТ передбачено, що договірні сторони можуть зберігати достатню гнучкість тарифної структури для надання тарифного захисту, необхідного для заснування певної галузі промисловості. Другий — визнання необхідності певних заходів для підтримки рівноваги платіжного балансу у спосіб, який повністю враховує тривалий високий рівень попиту на імпорт, що може бути викликаний програмами економічного розвитку [8].

Говорячи про ефективність статті XVIII ГАТТ необхідно згадати рішення Групи експертів та Апеляційного органу СОТ у справі «Індія — кількісні обмеження щодо імпорту сільськогосподарської продукції, текстилю та промислових товарів» [9]. Ідея «розвитку» знаходиться в центрі цієї суперечки.

У цій справі США заявили, що застосовуване Індією ліцензування імпорту сільськогосподарської та промислової продукції суперечить зобов'язанням останньої відповідно до статті XVIII ГАТТ. На свій захист Індія заявила, що XVIII ГАТТ, по суті, означає надання спеціального та диференційованого режиму країнам, що розвиваються. Цей аргумент ґрунтувався пункті 4 (а) статті XVIII ГАТТ, згідно з яким сторона, економіка якої може забезпечувати лише низький рівень життя і яка знаходиться на ранніх стадіях розвитку, може тимчасово відступати від положень інших статей Угоди. Індія також стверджувала, що скасування обмежень призведе до зниження використання виробничих по-

³ Як відомо, Доський раунд переговорів триває й досі, адже через протиріччя, що виникли на переговорах, в тому числі з питань торгівлі та розвитку, досягти згоди не вдається.

тужностей і зростанню безробіття в державі та є несумісним з економічним використанням виробничих ресурсів. Група експертів, однак, не надала належної уваги цьому доводу Індії і, як результат, фінансове становище Індії, стадія її розвитку, а також загальний рівень життя населення не були оцінені об'єктивно. Суперечка також продемонструвала обмеженість можливостей країн, що розвиваються, ефективно представляти свої аргументи. Розглядаючи умови пункту 11 статті XVIII ГАТТ, Група експертів вказала, що Індія не точно визначає те, що вона вважає своєю політикою розвитку [9]. Така нездатність Індії обґрунтувати свої претензії, що, можливо, було наслідком браку коштів, необхідних на навчання відповідних фахівців, коштувала країні, що розвивається, втрати переваг, які вона мала отримати у відповідності до положень ГАТТ.

Частина IV (статті XXXVI-XXXVIII) ГАТТ-1994 передбачає надання неважкого преференційного режиму країнам, що розвиваються. У статті XXXVI ГАТТ (Принципи та цілі) договірні сторони визнали, що потрібні індивідуальні та спільні дії для подальшого розвитку економіки менш розвинених країн та для досягнення в них швидкого підвищення рівня життя. Для цього вони домовилися надати менш розвиненим країнам можливість використовувати спеціальні заходи для сприяння торгівлі та розвитку, не очікуючи при цьому взаємності у зобов'язаннях, взятих в ході торговельних переговорів, щодо зниження чи скасування тарифів та інших бар'єрів для торгівлі менш розвинених сторін. Стаття XXXVII ГАТТ (Зобов'язання) містить зобов'язання розвинених країн-членів з надання допомоги країнам, що розвиваються, в їх економічному розвитку. У статті XXXVIII ГАТТ (Спільні дії) визначені області, у яких режим міжнародної торгівлі може бути найвигіднішим для країн, що розвиваються [8].

Даючи оцінку положенням статей XXXVI-XXXVIII ГАТТ необхідно зазначити, що вони майже не мають практичного значення. Ці норми носять суто декларативний характер, оскільки не закріплюють чітких зобов'язань розвинених країн і тому не припускають застосування дієвих санкцій. Спори, що виникають з застосування цих статей, є тому підтвердженням.

Так, наприклад, у справі «Європейські Співтовариства – компенсації на експорт цукру» Бразилія оскаржила дії Європейських співтовариств, стверджуючи, що здійснюване ними відшкодування на експорт цукру суперечить принципами здійснення спільних дій, передбачених статтею XXXVIII ГАТТ, які сприяють досягненню цілей, викладених у статті XXXVI ГАТТ. У своєму рішенні Група експертів погодилася з твердженнями Бразилії і дійшла висновку, що Європейські Співтовариства не співпрацювали з іншими договірними сторонами у реалізації принципів і цілей, викладених у статті XXXVI (і відповідно рекомендацій, що містяться в статті XXXVIII). Однак, хоча Група експертів послалася на зобов'язання Європейських Співтовариств в контексті зазначених статей, на них не було накладено ніякої вимоги скасувати субсидії, припинити їх подальше застосування або піти на певні поступки, щоб Бразилія могла отримати належні їй переваги [10].

«Положення щодо повноважень» (англ. Enabling Clause, рос. Уполномочивающая оговорка), яке має офіційну назву «Рішення про сприятливий і диференційований режим, взаємність та повнішу участь країн, що розвиваються», було прийнято в рамках ГАТТ у 1979 році. Воно дозволяє розвиненим членам надавати країнам, що розвиваються, диференційований і більш сприятливий режим, а також

спеціальний режим для найменш розвинених країн [11]. «Положення щодо повноважень» складає правову основу для Загальної системи преференцій і Глобальної системи торгових преференцій. Даний акт є також правовою підставою для Регіональних торговельних угод, мова про які піде нижче.

«Положення щодо повноважень» було предметом ряду суперечок. У справі «Європейські Співтовариства – умови надання преференцій країнам, що розвиваються» Індія оскаржувала умови надання тарифних преференцій у відповідності до Загальної системи преференцій ЄС. Нею було порушене питання про те, чи всі країни, що розвиваються, мають отримувати однакові пільги або ж країни-донори можуть самостійно визначати форму і розмір пільг, які надаються тим чи іншим країнам, що розвиваються.

Група експертів дійшла висновку, що преференційний режим не повинен дискримінувати країни, що розвиваються. Відмовивши Індії у наданні преференційного режиму (Індія не відповідала критеріям ЄС щодо політики по боротьбі з виробництвом і обігом наркотиків, а також щодо захисту трудових прав і навколишнього середовища), ЄС діяли з недотриманням пункту 2 (а) «Положення щодо повноважень», яке вимагає, щоб преференційний режим надавався на недискримінаційній основі. Апеляційний орган підтримав рішення Групи експертів з цього питання і ухвалив, що термін «недискримінаційний» у примітці 3 до параграфу 2 (а) «Положення щодо повноважень» не забороняє надавати різні тарифи товарам, що походять з різних категорій бенефіціарів у рамках Загальної системи преференцій, але всім бенефіціарам, що мають «потреби економічного, фінансового або торгового розвитку» повинен бути доступний однаковий режим тарифів в рамках Загальної системи преференцій. Апеляційний орган також постановив, що преференційний режим у рамках схеми Загальної системи преференцій повинен відповідати потребам розвитку, фінансовим й торговельним потребам країн, що розвиваються [12].

Таким чином, з одного боку, «Положення щодо повноважень» в контексті преференційних схем відкриває певні перспективи для надання розвиненими країнами допомоги країнам, що розвиваються, і тому є значним внеском у сприяння розвитку останніх. З іншого боку, однак, як і у випадку зі статтями XXXVI-XXXVIII ГАТТ, воно лише дає розвиненим країнам «привід» надавати преференції країнам, що розвиваються, але не зобов'язує їх це робити.

Крім ГАТТ і «Положення щодо повноважень» норми про надання диференційованого і більш сприятливого режиму країнам, що розвиваються, містяться в численних документах, більшість з яких було прийнято по завершенні Уругвайського раунду⁴. Спосіб їх викладення, однак, явно свідчить про політичний характер тих поступок, на які йдуть розвинені держави і в результаті

⁴ Угоди, в яких містяться положення про надання СДР країнам, що розвиваються: Генеральна угода про торгівлю послугами, Угода про сільське господарство, Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів, Угода про технічні бар'єри у торгівлі, Угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи, Угода про застосування статті VI Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року, Угода про застосування статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року, Угода про передвідвантажувальну інспекцію, Угода про процедури ліцензування імпорту, Угода про субсидії і компенсаційні заходи, Угода про захисні заходи, Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, Домовленість про правила і процедури врегулювання

вони лише поверхово задовольняють інтереси розвитку країн, що розвиваються [13, с. 47 - 48].

Правову основу для «розвитку» у міжнародній торговій системі складають не тільки норми, прийняті в рамках СОТ, але й Регіональні торговельні угоди (РТУ). Більшість РТУ представлені Угодами про вільну торгівлю, які усувають тарифні та нетарифні бар'єри в торгівлі між країнами-учасницями. Угоди про вільну торгівлю включають в себе як двосторонні, так і багатосторонні домовленості. До РТУ можна також віднести Угоди про економічне партнерство, найбільш відомими з яких є угоди, укладені між ЄС і країнами Африки, Карибського і Тихоокеанського регіону, спрямовані на розвиток торгівлі, стійке зростання і скорочення бідності.

Станом на 10 січня 2013 року в силу вступило 354 РТУ [14]. Все більше РТУ укладається між країнами, що розвиваються, та розвиненими країнами.

Вплив РТУ на розвиток не є неоднозначним. З одного боку, РТУ заповнюють прогалини у праві СОТ. З іншого боку, РТУ створюють дисбаланс в умовах конкуренції і, як результат, нерівність у сфері торговельних відносин. Це може чинити особливий негативний ефект на економічний розвиток країн, що розвиваються, які не входять в РТУ, оскільки конкурентні позиції їх експорту на ринках учасників РТУ можуть бути ослаблені торговими преференціями, які надаються останнім. Проблеми також можуть виникнути при укладенні РТУ між країнами, що розвиваються, та розвиненими країнами. У таких випадках у перших може не бути вибору, окрім як прийняти вимоги партнерів щоб не втратити можливості ввійти на їх ринок. Таким чином, переваги та недоліки конкретної РТУ мають визначатися в залежності від умов її укладення та її змісту.

Висновки. Економічний розвиток є сьогодні найважливішим пунктом у порядку денному міжнародної торговельної системи. В міжнародному торговельному праві, однак, не існує інтегрованої та систематизованої нормативної основи для сприяння економічному зростанню держав через зміцнення їх торговельного потенціалу. Деякі можливості передбачені для країн, що розвиваються, через виключення із загальних правил, однак відповідні норми розкидані по різних угодах і лише заохочують протекціонізм, який, у свою чергу, затримує влиття країн, що розвиваються, у світову торговельну систему [15, с. 159]. Хоча ці проблеми було піднято в рамках Доського раунду багатосторонніх торговельних переговорів, жодної ґрунтовної відповіді на них так і не надано.

У цьому зв'язку не можна не погодитися з Ен Сик Лі, засновником і директором Інституту права та розвитку (англ. Law and Development Institute), на

суперечок, Механізм огляду торговельної політики, Рішення про заходи на користь найменш розвинутих країн, Рішення про прийняття та приєднання до Угоди про створення Світової організації торгівлі, Рішення щодо текстів, пов'язаних з мінімальними вартостями та імпорту окремими агентами, окремими дистриб'юторами та окремими концесіонерами, Рішення про інституційні заходи щодо Генеральної угоди про торгівлю послугами, Рішення про переговори про пересування фізичних осіб, Рішення про торгівлю та охорону навколишнього природного середовища, Декларація про внесок Світової організації торгівлі у досягнення більшої узгодженості у визначенні світової економічної політики, Рішення про заходи на користь найменш розвинутих країн, Рішення про заходи щодо можливих негативних наслідків програми реформ для найменш розвинутих країн та країн, що розвиваються, які є чистими імпортерами продуктів харчування.

думку якого ситуацію може виправити окрема багатостороння угода про сприяння розвитку [16, с. 116]. Основний акцент в угоді має бути зроблений на СДР. Так, перш за все, угода про сприяння розвитку має містити критерії надання СДР, щоб будь-яка країна, що ним відповідає, могла автоматично скористатися цією можливістю. СДР, що надається, у свою чергу, також може розрізнятися залежно від рівня розвитку країни, яка на нього претендує⁵.

Наявність багатосторонньої угоди стане запорукою чіткого розуміння того, які норми міжнародного торговельного права, спрямовані на заохочення економічного розвитку тих країн, які його потребують, є обов'язковими до виконання. При цьому вкрай важливо закріпити можливість кожної окремої країни моделювати обсяг своїх зобов'язань через застереження, що, можливо, не є поширеним у торговельному праві, але цілком припустимо з точки зору міжнародного права. Це допоможе більш ефективно враховувати індивідуальні потреби та інтереси держав, у тому числі політичні, і не відштовхне їх від багатостороннього формату угоди. В результаті, міжнародне торговельне право отримує шанс еволюціонувати у більш гнучку і одночасно працездатну правову основу багатосторонньої торговельної системи, здатну ефективно впливати на економічний розвиток держав і, як наслідок, скорочувати рівень бідності та підвищувати рівень життя людей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Шумилов В.М. Международное экономическое право в контексте глобализации мировой экономики. (Проблемы теории и практики) : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.10 / Шумилов Владимир Михайлович. — М., 2001. — 400 с.
2. Декларация министров, принята на четвертом заседании Конференции министров, Доха, 9 — 14 листопада 2001 р. WT/MIN(01)/DEC/1.
3. Угода про заснування Світової організації торгівлі від 15.04.1994 р. // Офіційний вісник України. — 2010. — № 48. — Ст. 1601.
4. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ 1947) від 30.10.1947 р. // Офіційний вісник України. — 2010. — № 84. — Ст. 2989.
5. Safeguard action for Development Purposes, Decision of 28 November 1979 (L/4897). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/tokyo_safe_e.pdf
6. Declaration on Trade Measures Taken for Balance-of-payments Purposes, adopted on 28 November 1979 (L/4904). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/tokyo_bop_e.pdf
7. Домовленість про положення щодо платіжного балансу ГАТТ 1994 від 15.04.1994 р. // Офіційний вісник України. — 2010. — № 84. — Ст. 2989.
8. Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 року від 15.04.1994 р. // Офіційний вісник України. — 2010. — № 84. — Ст. 2989.
9. Appellate Body Report, European Communities — Conditions for the Granting of Tariff Preferences to Developing Countries, WT/DS246/AB/R, adopted 7 April 2004, DSR 2004:III, 951.
10. GATT Panel Report, European Communities — Refunds on Exports of Sugar — Complaint by Brazil, L/5011, adopted 10 November 1980, BISD 27S/69.

⁵А в якості головного критерію може використовуватися такий економічний показник, як валовий національний дохід на душу населення (методика Світового банку).

11. Differential and More Favourable Treatment, Reciprocity and Fuller Participation of Developing Countries, Decision of 28 November 1979 (L/4903). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/tokyo_enabling_e.pdf

12. Panel Report, European Communities — Conditions for the Granting of Tariff Preferences to Developing Countries, WT/DS246/R, adopted 20 April 2004, as modified by Appellate Body Report WT/DS/246/AB/R, DSR 2004:III, 1009.

13. Ezeani E. The WTO and Its Development Obligation : Prospects for Global Trade / Elimma Ezeani. — London : Anthem Press, 2010. — 275 p.

14. WTO, Regional trade agreements. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/region_e.htm

15. Brennan A.M. The Special and Differential Treatment Mechanism and the WTO : Cultivating Trade Inequality for Developing Countries / Anna Marie Brennan // Trinity College Law Review. — 2011. — № 14. — P. 143 — 160.

16. Lee Y.S. World Trade Organization and Developing Countries : Reform Proposal // Law and Development Perspective on International Trade Law [ed. by Lee Y.S. et al.]. — New York : Cambridge University Press, 2011. — 460 p.

УДК 343.9 : 354.42/44

С.М. Рогозін, начальник ГУБОЗ МВС України,
к.ю.н.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Проаналізовано доктрину інформаційного права, а також чинне законодавство у контексті визначення заходів попередження економічної злочинності. Визначено напрями удосконалення чинного законодавства з метою своєчасного, об'єктивного, ефективного та цільового попередження економічної злочинності.

Ключові слова: економічна злочинність, заходи попередження, інформаційні технології.

Проаналізована доктрина информационного права, а также действующее законодательство в контексте определения мер предупреждения экономической преступности. Определены направления совершенствования действующего законодательства с целью своевременного, объективного, эффективного и целевого предупреждения экономической преступности.

Ключевые слова: экономическая преступность, меры предупреждения, информационные технологии.

The article deals with the analysis of the information law doctrine and the legislation in the context of determining the measures to prevent economic crime. The ways of improvement of legislation in order to timely, objective, effective and targeted prevention of economic crime are determined.

Key words: economic crime, prevention measures, information technology.

Постановка проблеми. Сьогодні розвиток вітчизняного законодавства пов'язаний з процесами широких перетворень у всіх сферах суспільних відносин, а тому головним напрямом діяльності держави залишається охорона прав, свобод та інтересів громадян завдяки ефективному попередженню злочинності. Так, попередження злочинності є одним із основних завдань, які